

Bryssel den 23 maj 2023
(OR. en)

9616/23

RECH 190
EDUC 169
PI 77
DIGIT 96

LÄGESRAPPORT

---

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	23 maj 2023
till:	Delegationerna

Föreg. dok. nr:	8827/23
Ärende:	Högkvalitativ, transparent, öppen, tillförlitlig och rättvis akademisk publicering – Rådets slutsatser (godkända den 23 maj 2023)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om högkvalitativ, transparent, öppen, tillförlitlig och rättvis akademisk publicering, som godkändes av rådet vid dess 3949:e möte den 23 maj 2023.

**RÅDETS SLUTSATSER OM HÖGKVALITATIV, TRANSPARENT, ÖPPEN,
TILLFÖRLITLIG OCH RÄTTVIS AKADEMISK PUBLICERING**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM ERINRAR OM

- sina slutsatser av den 1 december 2015 om forskningsintegritet¹, där man konstaterade betydelsen av öppen vetenskap som en mekanism för att stärka forskningens integritet, och vice versa,
- sina slutsatser av den 27 maj 2016 om övergången till ett öppet vetenskapssystem², där man konstaterade att öppen vetenskap har potential att öka vetenskapens kvalitet och effekter till gagn för samhället,
- sin rekommendation av den 5 april 2022 om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning³, där man framhöll betydelsen av att stödja testning av och pilotprojekt för lösningar med öppen källkod för att övervinna gemensamma utmaningar och på så sätt bidra till de högre utbildningssystemens driftskompatibilitet, digitala beredskap, datasuveränitet och dataansvar,

---

¹ 14853/15

² 9526/16.

³ EUT C 160, 13.4.2022, s. 1.

- sina slutsatser av den 10 juni 2022 om principer och värden för internationellt samarbete inom forskning och innovation⁴, som uppmuntrade öppen vetenskap i syfte att eftersträva ömsesidig konsolidering och spridning av forskningsresultat genom ramar och strategier som fokuserar på öppen och omedelbar tillgång till vetenskapliga publikationer och stödde forskarnas rätt att öppet publicera, dela, sprida och kommunicera resultat och data från sin forskning, inbegripet genom utbildning och undervisning, och att ansluta sig till yrkesorganisationer eller akademiska organisationer som företräder dem utan att missgynnas av det system de arbetar inom eller av censur eller diskriminering,
- sina slutsatser av den 10 juni 2022 om bedömning av forskning och genomförande av öppen vetenskap⁵, som framhöll behovet av obehindrad tillgång till och återanvändning av offentligt finansierade forskningsresultat, publikationer och data för forskningsändamål, och lyfte fram fördelarna med öppen vetenskap och omedelbar öppen tillgång till forskningspublikationer och flerspråkighet för att mer allmänt informera om forskningsresultat,

Mot ett öppet, rättvist och hållbart system för akademisk publicering

1. ERINRAR OM att akademisk publicering i tidskrifter för närvarande är det främsta sättet att inom den akademiska världen sprida forskningsresultat och nya vetenskapliga rön, UPPREPAR hur viktigt det är att påskynda övergången till öppen vetenskap för att förbättra forskningens kvalitet, effektivitet och påverkan genom att främja transparens, tillgång, mångfald, återanvändbarhet, reproducerbarhet och tillförlitlighet när det gäller forskningsresultat, att öppen tillgång till akademiska publikationer, inbegripet återanvändning av dessa, är ett av de centrala inslagen i ett öppet vetenskapssystem, och att åtgärder krävs för att säkerställa att den akademiska publiceringen stöder dessa mål,

---

⁴ 10125/22.

⁵ 10126/22.

2. KONSTATERAR att den digitala omställningen, trots att den även medför utmaningar, fortsätter att skapa möjligheter till nya metoder för effektiv och ändamålsenlig akademisk publicering, såsom onlinepubliceringsverktyg, arkiv och plattformar för ett brett spektrum av forskningsresultat på alla områden, både på nationell och europeisk nivå, men att en stor del av det nuvarande systemet bygger på affärs- och verksamhetsmodeller som ännu inte fullt ut har förverkligat digitaliseringspotentialen, särskilt när det gäller det växande utbudet av allt viktigare forskningsresultat såsom dataset, programvara och forskningsprotokoll, och UNDERSTRYKER vikten av att investera i e-infrastruktur och digitala och innovativa verktyg och förmågor,
3. BETONAR att akademisk publicering bör stödja grundläggande principer för akademisk frihet, forskningsintegritet och vetenskaplig spetskompetens samt maximal tillgänglighet och återanvändbarhet för forskningsresultat, samtidigt som den även bör stödja olika forskargrupper och deras tvärvetenskapliga samarbete, och UNDERSTRYKER att vetenskaplig praxis för att säkerställa reproducerbarhet, transparens, spridning, stränga krav och samarbete är viktiga medel för att uppnå ett publiceringssystem som är anpassat till utmaningarna i demokratiska, moderna och digitaliserade samhällen, FRAMHÅLLER att omedelbar och obegränsad öppen tillgång bör vara normen vid publicering av forskning som inbegriper offentliga medel, med en transparent prissättning som står i proportion till publiceringstjänsterna och där kostnaderna inte täcks av enskilda upphovsmän eller läsare,

Stöd till mångfald och säkerställande av rättvisa inom akademisk publicering

4. ÄR MEDVETET OM att praxis för publicering varierar mellan olika discipliner och BETONAR att vissa publiceringsformat, såsom monografier, böcker och längre texter, särskilt inom samhällsvetenskap och humaniora, bör fortsätta att stödjas, samtidigt som man främjar publicering med öppen tillgång och möjliggör samexistens mellan många olika format och publicering på en rad olika språk,

5. NOTERAR att det nuvarande systemet för akademisk publicering drivs av olika vinstdrivande och ideella organisationer och KONSTATERAR med oro att de ökande kostnader som betalväggar innebär för tillgång till vetenskapliga publikationer och för akademisk publicering orsakar ojämlikhet och håller på att bli ohållbara för offentliga forskningsfinansiärer och institutioner som ansvarar för användningen av offentliga medel, vilket minskar de tillgängliga medlen för forskning,
6. FRAMHÅLLER vikten av icke-vinstdrivande akademiska modeller för öppen publicering som inte tar ut avgifter av upphovsmän eller läsare och där upphovsmän kan publicera sina verk utan att uppfylla finansierings- eller institutionsrelaterade kriterier, NOTERAR de många olika modeller som inte är beroende av avgifter för bearbetning av artiklar eller liknande enhetskopplade avgifter och BETONAR vikten av att stödja utvecklingen av sådana modeller som leds av offentliga forskningsorganisationer,
7. UNDERSTRYKER att det är viktigt att undvika situationer där forskare begränsas i sitt val av publiceringskanaler på grund av ekonomisk förmåga snarare än kvalitetskriterier, och där tillgången till forskningspublikationer begränsas av betalväggar, VÄLKOMNAR samordningen inom EU och med globala partner för att främja rättvisa inom akademisk publicering, med beaktande av Unescos rekommendation om öppen vetenskap⁶,

Ökad tillit och säkerställd kvalitet, transparens och integritet inom akademisk publicering

8. UNDERSTRYKER att akademisk frihet omfattar rätten att fritt definiera forskningsfrågor, välja och utveckla teorier, samla in empiriskt underlag, använda akademiska forskningsmetoder, ifrågasätta vedertagen sanning och föra fram nya idéer, och medför rätt att dela, sprida och offentliggöra resultaten av sådana handlingar, bland annat genom utbildning och undervisning, och BETONAR att varje begränsning av dessa metoder utgör ett hot mot den akademiska friheten och forskningsintegriteten,

---

⁶ [UNESCO Recommendation on Open Science - UNESCO Digital Library](#)

9. BETONAR att noggrann inbördes utvärdering även i fortsättningen bör vara avgörande för akademisk publicering, med forskare som tar ansvar för den inbördes utvärderingen och tillhandahåller expertutlåtanden i redaktionskommittéer för att säkerställa vetenskapliga standarder och forskningens validitet och kvalitet, FRAMHÅLLER att inbördes utvärdering bör fortsätta att bygga upp och upprätthålla forskningsintegritet och tilliten för vetenskapen, bland annat genom tillbakadragande av publikationer som saknar validitet, INSER att systemet för inbördes utvärdering för närvarande står inför olika utmaningar, t.ex. ett ökat antal texter och överbelastade utvärderare, UNDERSTRYKER behovet av att främja transparens genom öppen inbördes utvärdering och av att erkänna och belöna forskare för den inbördes utvärderingen,
10. BETONAR att reproducerbarhet är ett centralt kännetecken för forskningskvalitet som är nära kopplat till forskningens transparens och integritet, och att bristande reproducerbarhet kan ha en negativ inverkan på vetenskapliga framsteg och på tilliten för vetenskapen,

Det fortsatta arbetet

Ramvillkor

11. UPPMANAR medlemsstaterna och kommissionen att öka stödet till utvecklingen av politik och strategier som anpassas till varandra vad gäller institutionella och finansieringsmässiga frågor för modeller för icke-vinstdrivande öppen tillgång till akademisk publicering i flera format i Europa utan kostnad för upphovsmän eller läsare, och att fastställa och genomföra färdplaner eller handlingsplaner för en betydande utvidgning av sådana publiceringsmodeller,

12. VÄLKOMNAR att ett antal medlemsstater har infört sekundära publiceringsrättigheter i sin nationella upphovsrättslagstiftning, vilket möjliggör öppen tillgång till akademiska publikationer som inbegriper offentliga medel, UPPMANAR kommissionen att inom ramen för åtgärd 2 i den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet 2022–2024 undersöka och föreslå åtgärder på EU-nivå som syftar till att undanröja hinder för tillgång till och återanvändning av offentligt finansierade forskningsresultat samt publikationer och data för forskningsändamål, samtidigt som upphovsmannens samtycke garanteras, UPPMANAR medlemsstaterna att uppdatera sina nationella strategier och riktlinjer för öppen tillgång för att göra akademiska publikationer omedelbart tillgängliga med öppna licenser och att tillämpa Fairprinciperna (sökbara, tillgängliga, kompatibla och återanvändbara data) och principen om ”så öppen som möjligt, så begränsad som nödvändigt” med avseende på forskningsdata och med beaktande av OECD:s rekommendation om tillgång till data från offentligt finansierad forskning⁷,
13. UNDERSTRYKER behovet av en förändring av forskningskulturen som erkänner olika forskningsverksamheter med det övergripande målet att maximera forskningens höga kvalitet och genomslagskraft, VÄLKOMNAR i detta avseende verksamheten inom *Coalition for Advancing Research Assessment (Coara)*, och UPPMANAR till en nära dialog mellan berörda parter, medlemsstaterna, kommissionen och associerade länder för att reformera forskningsbedömningarna, i samordning med globala partner,
14. NOTERAR att bristen på data och tillförlitlig information om situationen för akademisk publicering, inbegripet kostnader och bibliometriska data, hindrar framstegen när det gäller utveckling, genomförande och utvärdering av politiken för öppen tillgång och försvagar medlemsstaternas och forskningsorganisationernas ställning i förhandlingarna med kommersiella förläggare, ERKÄNNER den utveckling som pågår för att övervaka framstegen i riktning mot öppen vetenskap inom ramen för det europeiska öppna forskningsmolnet, på grundval av nationell övervakning och gemensamma kvalitativa och kvantitativa indikatorer, UPPMANAR medlemsstaterna och kommissionen att påskynda denna utveckling och minska fragmenteringen av olika övervakningsinitiativ genom att inkludera övervakningen av öppen vetenskap i övervakningsmekanismen för det europeiska forskningsområdet, och att sträva efter att säkerställa att övervakningsdata följer Fairprinciperna,

---

⁷ [Recommendation of the OECD Council concerning Access to Research Data from Public Funding - OECD](#).

Kapacitet: infrastrukturer och förmågor

15. FORTSÄTTER att uppmuntra medlemsstaterna att stödja pilotarbetet med *Open Research Europe* (öppen forskning i Europa) för att skapa en kollektiv, icke-vinstdrivande storskalig, öppen publiceringstjänst för det allmänna bästa, och att främja och stödja andra ämnesspecifika och nationella icke-vinstdrivande publiceringsplattformar och modeller för öppen tillgång som tillhandahåller förlagsverksamhet av hög kvalitet till forskare och, när så är möjligt och lämpligt, är sammankopplade på europeisk nivå för ökad kapacitet, effektivitet, användbarhet och kostnadseffektivitet,
16. UPPMUNTRAR medlemsstaterna och kommissionen att investera i och främja driftskompatibel, icke-vinstdrivande infrastruktur för publicering baserad på programvara med öppen källkod och öppna standarder, för att undvika inlåsning av tjänster, samt proprietära system, och att koppla dessa infrastrukturer till det europeiska öppna forskningsmolnet,
17. UPPMANAR medlemsstaterna och kommissionen att utveckla ömsesidigt lärande om inbördes utvärdering, som omfattar principer och praxis, om hur man kan främja transparens och om hur man kan erkänna och belöna verksamhet för inbördes utvärdering vid bedömningen av forskare,
18. UPPMANAR medlemsstaterna och kommissionen att vidta åtgärder för att främja institutionell kapacitetsuppbyggnad och öka forskarnas kunskaper om immateriella rättigheter och deras värde, inbegripet konsekvenserna av upphovsrättsliga överföringar från upphovsmän till förläggare och vikten av forskarnas strategiska förvaltning av immateriella rättigheter för att underlätta omedelbar och obegränsad öppen tillgång till vetenskapliga publikationer,
19. UPPMANAR medlemsstaterna och kommissionen att anpassa sina strategier och rekommendationer för öppen tillgång och öppen vetenskap till pakten för forskning och innovation i Europa⁸ och den europeiska uppförandekod för forskningsintegritet som tagits fram av den europeiska sammanslutningen för nationella akademier inom vetenskap och humaniora⁹, och BETONAR att det i samband med detta är viktigt att utveckla utbildning och material som stöder forskare i deras strävan att tillämpa principer för öppen vetenskap, samtidigt som man säkerställer att höga standarder för forskningsintegritet följs,

---

⁸ EUT L 431, 2.12.2021, s. 1.

⁹ [ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf](#).

20. UPPMANAR medlemsstaterna att i samarbete med kommissionen på ett systematiskt sätt ta itu med frågan om ropublicering och att främja och stödja utbildning om ansvarsfulla, öppna och etiska publiceringsmetoder för studenter och forskare i alla skeden av karriären och därigenom förse dem med de färdigheter och den kompetens de behöver, samt att säkerställa lämplig utbildning och medvetenhet om ropublicering och tvivelaktiga, vilseledande och lågkvalitativa publiceringsmetoder och deras negativa inverkan på forskningens tillförlitlighet.
-